Ч. 133 (14.031). Львів, четвер 23. травня 1935. Poczłowa oplata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Суперечки у французькім уряді.

Спеціяльні повновласти для прем. Фляндена.

Визначене засідання французької кабінетової ради на вівторок 21. травня ц. р. передполуднем в останній хвилині відложили до чергового вівтірка 28. травня ц. р. Політичні кола пояснюють цей факт на ріжні лади. І так зближені до уряду вияснюють відложення засідання недугою прем. Фляндена. Зате щоденник „Ле Жур" нотує поголоски, що між міністрами дійшло до великих непорозумінь. Щоденник пише, що з цієї причини дійде незабаром до димісії цілого кабінету. Далі щоденник підкреслює, що в останніх часах прем. Флянден жалувався на трудноші, які ставляють йому ліві партії. В таких умовинах прем. Флянден зголосить димісію свого кабінету.

Головним джерелом непорозумінь є наростаючий конфлікт у соціялістичній і радикальній партії. Кажуть, що праве крило соціялістів виступить проти співпраці соціялістів з комуністами і шукатимуть піддержки у радикалів. Одначе відновлена співпраця соціялістів з радикалами викликала би сильну реакцію правих партій. Співпраця довелаб до розламу в радикальній партії, якої праве крило солідаризується з партією центра „Демократичним Союзом".

Одначе найбільше клопотів насуває урядові великий недобір буджету, який з недобором залізниць сягає 10 міліярдів франків. У теперішніх умовинах цього недобору не вдається покрити позичкою. Єдиним виходом з тяжкого фінансового положення вважають нові великі ощадности. Тому прем. Флянден зажадає спеціяльних повновластей від парляменту, який на другий тиждень зійдеться на засідання по ціломісячних вакаціях, щоб перевести широкі реформи на основі ощадностевих декретів, виданих радою міністрів. Зате уряд залишить вільну руку парляментові у справі нової виборчої ординації. Таким чином теперішне засідання парляменту вже буде відбуватись в атмосфері політичних інтриг перед недалекими виборами до парляменту.

Французька преса не скриває свого поденервування. „Ля Ліберте" пише, що Франція находиться напередодні тяжкої урядової крізи.

В. Британія будує 86 нових ескадр літаків.

Дворічний плян розбудови летунства.

ЛЬОНДОН, 22. 5. ПАТ. Вчора відбулося засідання британського кабінету, на якім віцепрем. Болдуін подав зміст своєї промови, яку виголосить у парляменті підчас дискусії над урядовим пляном розбудови летунства. Англійська преса пише, що первісний плян розбудови летунства в чотирьох роках змінено так, що його виконають за два роки, себто до кінця 1937 р. Під теперішню пору повітряна фльота В. Британії є наполовину менша від німецької повітряної фльоти. В. Британія має тепер для оборони держави 580 військових літаків. Новий плян британського уряду передбачує будову 50 нових ескадр, себто 600 літаків. Недавно затверджений плян обіймає будову 36 ескадр, себто 360 літаків. Таким чином В. Британія збудує 960 нових літаків. У 1937 р. В. Британія буде мати для оборони своїх берегів менше більше 1540 військових літаків. Віцепрем. Болдуін виснить у своїй промові в парляменті, що плян розбудови летунства не є ніяким визовом, киненим іншим державам ні не означає перегонів у зброєннях. Болдуін підкреслить, що розбудова британського летунства має оборонний характер і є необхідна з уваги на розбудову летунства Німеччини.

Справу марсельського вбивства остаточно поладнають.

ЖЕНЕВА, 22. 5. ПАТ. Оголосили тут завваги югославянського уряду до ноти, яку в січні ц. р. предложив мадярський уряд Раді Ліґи Націй, повідомляючи Раду про висліди переведеного мадярським урядом слідства у справі марсельського замаху. Югославянська нота полемізує з мадярською, підкреслюючи притім факт, що терористи мали мадярські пашпорти. На думку білгородської ноти слідство, яке у тій справі перевела Мадярщина було зовсім невдовільне. Югославянський уряд домагається, щоб його завваги використав референт марсельської справи та поставив на засіданні Ради відповідні внески. Хоча не тільки Югославія піддає в сумнів висліди мадярського слідства, всеж у Женеві думають, що югославянсько-мадярський конфлікт дефінітивно полагодять підчас теперішньої сесії. Вважають зовсім певним, що остаточне вирішення конфлікту Радою Ліґи ніяк не образить чести Мадярщини.

Неарійці і військова служба в Німеччин .

БЕРЛІН, 22. 5. ПАТ. Безпосередньо перед учорашнім засіданням райхстаґу відбулася під проводом канцлера нарада міністрів, на якій прийняли проект військового закону. Крім того рада міністрів прийняла зміну до закону про міністрів, згідно з якою активних жовнірів можна іменувати міністрами. Жовнір, іменований німецьким міністром, не дістає, як довго є міністром, службової платні в армії.

БЕРЛІН, 22. 5. ПАТ. Оголошений вчора військовий закон має 38 параґрафів. Обовязок військової служби зачинається у 18. році життя та тревас до 45. р. До чинної служби покличуть мужчин, коли вони покінчили 20 років життя. Передумовиною прийняття є приписана служба у кадрах праці та арійське походження. Устійнили, що чинна служба треватиме однаково у трьох частинах армії один рік. Теж тільки арійці могтимуть займати вищі становища в армії. Питання, чи і в якім обсягу до військової служби допускатимуть неарійців, вирішить спеціяльна комісія згідно з напрямними, які випрацюють міністри внутрішніх справ і війни. Службу неарійців у часі війни теж окремо управильнять.

Жахливий вибух етеру у московській фабриці.

МОСКВА, 22. 5. ПАТ. В одній фабриці хемікалів прийшло до вибуху бутлі з етером. При гашенні пожежі, що послідувала по вибусі, 30 осіб, здебільша члени вогневої сторожі важко поперіли в наслідок ґазу, що добувався з вогню.

МОСКВА, 22. 5. ПАТ. Експльозію у фабриці етеру спричинила іскра, що впала до відчинених складів з авта, яке побіч переїздило. Втрати, що їх счинила пожежа, доходять до 200 тис. рублів.

Португальський уряд не допустив до революції комуністів.

ЛІСАБОНА, 22. 5. ПАТ. Вчора і вночі з вівтірка за середу в Португалії панував спокій. Військо стояло в гострому поготівлі по касарнях. Міністер внутрішніх справ заявив представникам преси, що заворушення мали вибухнути в понеділок вечором. Революцію підготовили бунтівники і крайні революційні елементи. Одначе уряд ще в пору не допустив до заворушень.

Промова, яку слухав цілий світ.

Львів, 22. травня 1935.

Промова Гітлера у райхстаґу, вчора виголошена, була давно заповіджена і готовились до неї не тільки німці, але й буквально всі кабінети міністрів цілого світа. Маленький але характеристичний причинок до того величезного зацікавлення тією промовою, що панувало віддавна у всьому міжнародньому світі, можна було перевірити в останніх днях підчас похоронних манифестацій у Польщі, які закрили всі інші внутрішні і міжнародні справи: коли в суботу миттю розійшлась по всій Польщі поголоска про атентат на Гітлера (з усіми подробицями!), так, що аж ПАТ мусів офіціяльно тій сплітці заперечувати, показалося, що причиною тієї поголоски було енерґійне відкликання англійських кореспондентів з Кракова до Берліна: їхні редакції лякалися, щоб вони не проґавили промови німецького канцлера, якої нетерпляче вичікує англійський світ. Чули ми теж, що коли казалося про запросини, які Ґерінґ привіз Лявалеві від Гітлера приїхати до Берліна, французький міністер згодився, але приїхати обіцяв — після промови канцлера у райхстаґу.

Вагу тієї промови слід оцінювати на тлі останніх міжнародніх подій. Подорож англійських міністрів по европейських столицях скінчилася невдачею; у Стрезі господар антантських гостей, Мусоліні, зручно дбав передовсім про висування на перший плян інтересів Італії та на другий плян відтискав проблему відносин між Парижем-Берліном-Москвою, себто центральну проблему нинішньої Европи; у Женеві перемогла на цілій лінії франко-совітська протинімецька політика і Німеччина зазнала не тільки нової дипльоматичної поразки, але й справжнього упокорення; вкінці давно передбачуваний політично-військовий союз між Францією і Совітами став фактом доконаним, а скріпився той союз союзом між Чехословаччиною і Совітами. (Звертаємо увагу, що напр. безпосередня летунська комунікація між Польщею і Віднем перестає функціонувати наслідком перешкод зі сторони Чехословаччини; здогадуються, що спротив Чехословаччини щодо свобідного перелету польських аеропльанів має за джерело — тайний військовий договір з Совітами). В той спосіб Німеччина опинилася безпосередньо перед доконаним фактом нового залізного обруча, який не замикається лише — від сторони Польщі, яка зате з ласки свого французького союзника дістала „сторожу" у постаті Совітів. В той спосіб теж перед світом стануля небезпека, що німці здійснять заповіджену погрозу: зберігати „сплендід айзолейшен", бойкотувати всі міжнародні наради, господарсько обмежитись до самовистарчальности та здійснювати внутрі націонал-соціялістичну програму (з пляном дозброєння включно) не звертаючи уваги на ввесь зовнішній світ. Нічого казати, що в тому випадку прийшлоб нове господарське політичне потрясення для Европи і що економіка не любить забави: почекаймо, що з того вийде, почекаймо хто покажеться сильнішим...

Через те й промова Гітлера могла бути виповідженням війни, могла бути заповіддю відплати за Женеву і за подорож Лявала до Москви — вона могла відкрити перед світом нові — нау

разом з черги німецькі — доконані факти подібні до факту з проголошенням загальної військової служби чи створенням за одну ніч могутньої військової летунської фльоти. Промова Гітлера могла стати новим загостренням ситуації, могла теж відкрити двері до нових переговорів, перерваних брутально нефортунною женевською резолюцією.

І ось та промова стала саме — мировою офертою. Нема в ній боевих тонів, зате дуже сильно підкреслена в ній воля Німеччини втримати мир. З великим притиском ще раз пригадана заява Гітлера, складена з нагоди сарського плебісциту, що з розвязкою питання Сари між Німеччиною і Францією нема більше ніяких предметів територіяльного спору. Гітлер стверджує, що Франція на жаль обмежилася лише до того, щоби мовчки прийняти до відома ту заяву без ніяких практичних висновків. У тому місці находимо чи не єдину нотку погрози, що й Німеччині не залишається нічого більше, як прийняти до відома таку французьку відповідь. З сарказмом висловлюється німецький канцлер про надто велике привязування значіння до підписів під дипльоматичними актами та легковаження заяв відповідальних державних мужів, коли тимчасом такі заяви мають однакове значіння, що й підписи: або достаточне або ніяке. Гітлер осуджує методу, яка завелася у міжнародньому світі (натяк на всі останні конференції без участи Німеччини) метода устійнювати деякі речі і потім предкладати заінтересованим сторонам до підпису. Німеччина застерігається проти конференцій, які будуть скликані без участи Німеччини вже в підготовці програми, над якою треба радити. А проте Гіслер залишає собі фірточку приймати такі постанови інших держав, які будуть для Німеччини корисні.

Мабуть найважніша частина промови Гітлера торкається системи збірних пактів та становища Німеччини до Совітського Союзу. Короткий зміст висловлених у тих справах думок такий: Відколи Німеччині у Версалі накинено мир, опертий саме на системі збірних пактів, Німеччина не може мати до такої системи довіря. Найслабша сторінка колективних пактів та, що вони внеможливлюють льокалізацію дрібних конфліктів, бо втягають до кожного спору стільки держав, що приспішують вибух нової загальної війни. Супроти східного пакту Німеччина займає негативне становище головно через клявзулю взаємної допомоги. Зокрема щодо становища до большевиків, Гітлер стверджує, що між державою націонал-соціялістів і большевизму істнує пропасть не до переходу, тим більше, що не вірить у нинішні запевнювання большевиків про їх пацифізм і про зречення з агресивних мілітаристичних тенденцій.

З Литвою, казав далі Гітлер, Німеччина пакту неагресії не заключить, бо вона — Литва — „зневажає найпримітивніші права людського співжиття". Зате Гітлер докладно формулює цілу низку військових справ (родів зброї і способів воювання), щодо яких Німеччина готова заключити міжнародню конвенцію. Протиставлючись згаданій женевській резолюції, Гітлер звертає увагу, що слід розмежувати версайський договір, який був знаряддям военного насильства, від установи, яка має бути інструментом мира. Гітлер підкреслює, що та остання женевська резолюція зачинила перед Німеччиною поворот до Ліги. Щодо німецьких зброєнь, то Німеччина під ніякою умовиною не зречеться свого військового пляну. Подрібні дані оголошує про морську фльоту: супроти англійської німецька має мати 35 проц. сили, від французької менша на 15 проц. Австрії Німеччина хоче запевнити право самоозначення без впливу чужинецьких сил (натяк на Італію). Франко-совітський союз атакує Гітлер як поганий засіб утримати мир, зрештою запевнює про волю Німеччини берігти мир.

Промову А. Гітлера передавали німецькі радіостанції у чотирьох мовах на цілий світ: у мові французькій, англійській, італійській і еспанській. З тієї промови, яка справді прецизує надзвичайно ясно силу, волю і цілі сучасної Німеччини, найвиразніші точки такі: ще раз забезпека границь Франції, з пересторогою, що сама Франція своїми необорежними союзами, які захитують льокарненський пакт, ту безпеку може нарушити; засадниче вороже без обиняків становище супроти Совітів; теперішнє вороже становище супроти Литви; готовість співпрацювати у конференції розброення над точно означеними конкретними справами (це дуже приємна заява для Англії); тверда воля Німеччини перевести реституцію військової сили, зруйнованої односторонним версайським договором.

Промова Гітлера трівала кілька годин. Ми передали її у найзагальніших рисах. Яка буде реакція закордону — це покажуть найближчі дні. Чи вдасться Гітлерові ще нині, після підписання франко-совітського пакту переконати Францію про шкідливість всяких пактів з большевиками — це річ дуже сумнівна, бо спізнена, але та промова безперечно добре прислужиться престіжеві III. Німеччини в цілому культурному світі: ясно і без ніяких серпанків проголошує тезу, що з Совітами співпрацювати не лицює.

Росія — антиевропейський чинник.

Рим, 16. травня 1935.

В останніх днях перед підписанням франко-совітського мілітарного договору, за яким Москва пропадала, як за єдиною підпорою свого істнування, появилася справді дуже цікава вступна стаття п. н. „Una forza dell' ordine" в почитному щоденнику „Gazetta dell Popolo" ч. 98, з 24. IV 1935, який виходить у Торіно. Автор статті „Сила порядку" Франческо Копполя, професор римського університету, вчений, фільософ і політик. Викладає на університеті „Сапієнца" про міжнародню політику. Завзятий оборонець цивілізації окциденту. Кожний його виклад це глибина і синтеза цивілізації заходу в усіх її позитивних явищах. Росію проф. Фр. Копполя признає за потугу азійську і твердить, що лише там, в Азії може Росія істнувати й жити.

Зовсім не буде лишнім ствердити перед нашим громадянством, що в особі цього високовченого представника італійської науки — Франческа Копполі, ми мали в роках 1919 і 1920 завзятого оборонця нашої незалежности. Як один із основників італійського націоналізму (сині сорочки), він із тим глибшим переконанням доказував у своїх статтях у своему періодику „Політіка", який у 1919 р. почав виходити (і досі виходить), про значіння і конечність для европейської культури в істнуванні незалежної України. Правда, проф. Фр. Копполя обороняв нас зі становища італійських інтересів. Та чи хтось на нас глядить без інтересу?

У своїй статті п. н. „Політіка Орієнтале" („Політіка" том III, зшиток I, рік 1, число 7. з 24. грудня 1919 р.) проф. Копполя писав:

„І що властиво, ми зробили для України? Як ми протиставилися гіперболічній захланности . . . . . панросійській політиці французів, політично-економічній задатковій політиці Англії та Америки? Адже життездатність, незалежність приязнь України, це для нас безмежний скарб — економічний і політичний. ...Консолідація української держави може бути сьогодні перепоною з півдня перед большевицькою експанзією, завтра — автоматично може припинити відновлення великої Росії імперіялістичної і панслявістичної, яка для нас булаб фатальна, яка з Чорного Моря зійшлаб у Середземне Море та сталаб нам контрастувати, перепиняти там наше життя, наш конечний розвиток..., загрозилаб нас самих, нашу безпеку і наше істнування".

Ми навели, лиш у вимках, цікаві думки шан. автора про Росію. Бо остання стаття у „Га-

ГЕРМАН ШТЕР. 3)

ҐОНТАР.

— Не дістаєш може досить їсти? — перервав Кронер його задуму.

— Мій любий, дістаю навіть і що іншого.

— І не маєш теплого кута?

— Вони мають велику піч у своїй кімнаті.

— А ві світла?

— Гасять самі, коли я не досить поспішуся... чейже ніхто того не чує?

Збентежений словами, що мимоволі йому вихопилися, оглянувся; й скоро побажав: „Добраніч, ще раз".

Мовчки подав йому Кронер руку.

— Тоне! — закликав нараз по хвилині, рішившися на щось. Але ґонтар так само, як і при прощанні, налякано й скоро, лише в ході, обернувся: — Мушу йти, бо інакше прийду за пізно.

І з тим побіг далі.

— Отже так то? — думав Кронер — о, ви, сучі сини, ціле господарство намарне, а тепер хотів би вже не жити! — Так то є якраз! — Ні, Кронер, щойно той, хто по смерти буде мене обмивати, зможе з моїх рук узяти запис, ніхто інший.

— Так, бідний, старий Тоне, вірю тобі все.

І з тим пішов до хати.

II.

— Як колись чоловік йтиме до неба, то певно також так буде: йтиме все попри світла; але найкраще, то таки те, що ось тепер подобає там на святойванську мушку, — думав старий, йдучи у вечірній пітьмі під гору до дому.

Ясніша стяжка доріжки бігла острими закрутами крізь сірі темні площі лугів, що простягалися по обох боках. Плоске каміння виглядало в непевнім світлі, як бохонці хліба й лежало тут та там розкинене по ній.

Франц шукав його погами, а прецінь болота зовсім не було.

Потому станув і почав числити світла, що їх можна було бачити по правій стороні дороги гень майже до вершка гори, майже у зовсім рівних відступах. Хатки, звідкіля то світло сяло, подобали на верівні копиці сіна.

— Одно, два, три... вісім; а далі, то вже зорі зачинаються. Не знати чи це світло ось тут, чи світло з хати, чи звізда? — не знати.

— Чи не було би це легко й добре також і мені, так як Антонові Убріґ, піти тепер угору попри світла далі; я піднімав би ноги щораз вище, чим дальше вгору я підходив би, а потому, колиб я почув, що землі вже підмною нема, то зовсім просто зроблю великий крок і замкну очі. Адже десь мушу впасти. По якімсь часі прочуняю, як пяний, що перед коршмою задержався — — гм! — отже ми тут! — — розглянувся би, як там на тій зорі — і побачив би як інші зорі крутяться кругом мене спокійно, мов гості на весіллі, ця блискуча, ця біла, ця червона, хто годен їх счислити. Їх тут ціла вічність. Гей! заклячу навмання до якогось чоловіка, що світить ті зорі, слухай, де є та звізда, що на ній живе моя жінка: Катерина Умлявф зі Заверборне, коби лише хоч там у тебі зрозуміли мене по нашому!

— Га, подумаю собі, видиш старий Тоне, щойно ти запитав, а вже чути там з того найдальшого світляного кута, голос: — гм !— настав уха! — той голос знайомий тобі вже віддавна: ніжний як цвітка, а такий протяжний, як спів соловейка — й іде просто до тебе щораз ближче. — І я знатиму зараз, хто це кличе й зроблю великий крок в синяву до тебе, жінко — один, однісінький крок і вже зідійснилося би. Чому, мій Боже, чому не зроблю цього? Тим, що тут чекаю, нічого собі не поможу.

Таким урваним бурмотінням висказував старий ґонтар свої думки — мрії. Щось опанувало його. З розмахом йшов під гору. Піт виступив йому на чоло. Його палиця вдаряла тяжко об землю. Очі блестіли й вдивлялися перед себе, однак лише на це далеке, що лучилося з його внутрішнім світом.

Люди йшли попри нього, але він їх не бачив.

— Франц якийсь несамовитий — казали й дивилися за ним й думали: — Той бачить уже хіба правдиве щастя.

Але ґонтар не звертав уваги на нічо й йшов скоро далі, начеб хотів справді ще нині дістатися на другий світ. Гора ставала чимраз більш стрімкою. Її площа була вже лише широка на два луги, а далі підносився вже в синяву сам вершок зарослий лісом.

Душна ніч і вершки дерев незрозуміло шепотіли щось до нього, води в потоці шуміли сонно, а одна самітна сосна на полянці під самою горою тихо й одноманітно колисала у свім навислім гиллям над острим дахом малої хатки під нею. Це була остання хатина на горі, що причаїлася мов чорний кіт, притулений до пня дерева. Мрячне світло з вікон хати гляділо підозріло, мов двоє очей, на самітного мандрівника, що підходив до неї.

Францові здавалося ще все, що ступає на зорі. Чи може хотів справді зробити „останній крок"? Досить того, що біг далі задуманий, підносячи ноги дивно високо.

Не чув, як двері хати скрипнули і не бачив жінки, що вийшла на дорогу, виглядаючи когось.

Все приговорюючи, біг просто на неї.

Жінка з обуренням сперла руки на бедрах і поступилася в бік мабуть тому, щоби ствердити страшну річ, що старий котиться до хати „пяний".

(Далі буде.)

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході

ветта дель Пополо“ написана з тим самим запалом і з тимже переконанням, як і статтія у „Політіка“ тому 16 років, так само спрямована проти Росії, яка, коли буде сильна, може бути для Італії небезпечною. Легко догадатися, що шан. автор статті, хоч тепер і не згадує нічого безпосереднього про Україну, то напевно думає про це. В Европі часто почуєте: „Хай вже буде Україна самостійна, тоді будемо говорити!“ Тут важлива дійсність.

У своїй останній статті „Сила порядку“ (наголовок іронічний), яку починає іронічним афоризмом Historia magistra vitae проф. Фр. Копполя здивовано каже:

„Але щоб лиш у віддалі двацяти років ті самі народи, ті самі держави Европи, мало того, бо майже те саме політичне покоління, так неначеби великої війни ніколи й не було, щоб так само відтворювати ті самі дипльоматичні й психольоґічні ситуації 1914 року, повторюючи ті самі помилки, за які заплатили вониж мілионами жертв погибших, ріками крови, терпіння, руїни, нужди“ — це „справді, здавалось би чимсь неймовірним“. Що і Німеччина своєю політикою творить ті самі союзи проти себе, знаючи з досвіду, що не може вірити в свою перемогу. Англія, яка знає дуже добре, що її двозначність у поступках 1914 р. додала відваги Німеччині до жахливої авантури. А проте Англія й „сьогодні відновляє те вагання, ту двозначність“. І Франція шукає союзника в Росії „наче в минулому цей російський союзник не зрадив Франції і то реґулярно в повному ході війни, у 7-літн. війні, у наполеон. війнах, а перш усього, в останній вел. війні. Ще гірше, бо наче тут іде діло про Росію царів, де був лад і традиція, а не про Росію Совітів, ворога дефінітивного, ще краще автодефінітивного, европейського ладу і окциденталної цивілізації“. Наче це не є ті самі Совіти, що „й сьогодні, коли в Парижі із таким поспіхом благають мілітарного союзу, не перестають підюджувати, організувати, кермувати у Франції-ж тією комуністичною партією, що ширять антимілітарну пропаґанду по фабриках, у школах, що підюджують своїх членів до револьти, а військо до непослуху; до бунту, що виживають хвилини, щоби на країну, коли почне війну, напасти з революцією“.

„...Між усякими аберраціями европейської політики під цю хвилину, ця аберрація нового союзу з Росією, хоч як замаскована, найхарактеристичніша... Ця політика може бути й найсумніша“.

Дальше автор каже, що продуманий Еріотом для рятування соціяльно-масонського режиму, франко-совітський союз, який врешті зі страху перед Німеччиною став для Франції усім, скидається на того, хто вночі йде сам і, лякаючись темряви, починає співати. Хоч знає, що спів не врятує його.

Що Росія приперта з одного боку Японією, з другого Німеччиною та Польщею, шукає зі все схованою розумкою оборони в тих-же потуг, які так недавно висмівала, а сьогодні скрито ошарашує, бодай на европейському фронті, то це легко зрозуміти. „Але, що европейські потуги зі свого боку, здається, є схильні прийняти Росію між себе, заґарантувати її, спасти її, змінити її, забуваючи незаперечний розкладовий зделклярований антисоціяльний, антиевропейський, антихристіянський, антиромански і ефективно антигуманний характер її, — то це вже таки годі зрозуміти. І щоб це вияснити, а ще менше оправдати, то на це не вистарчає нова загроза від Німеччини“.

„І справді — або большевицька Росія, поза своїми кордонами, є мілітарно імпотентна, або також не є. Перша гіпотеза є дуже імовірна“.

Тут автор переходить усі недомагання Совітів характеру соціяльного, економічного, політичного, індустріяльного, технічного, залізничого, харчевого і твердить, що совіти не могли перевести мобілізації. І як сьогодні Москва, тепер підчас миру, тримається силою „соток тисяч добраного війська, яким проводять вибрані старшини“, то на випадок війни, вся армія, що складається з сільського елементу, який „сьогодні розсіяний, безборонний, безсильний, в глухій мовчанці пожирає лють проти гнобителів, проти спричинників голоду; всі ті поневолені народи, нпр. український, які вже давно під терором готують револьту, — ці народи замісць на фронт підуть походом на Кремль. От саме й тому Росія, хоч удає браву́ру, не може вести війни, боїться її. Якщо ця гіпотеза є докладна, якщо Росія сьогодні справді імпотентна до війни, тож зрозуміло, що кожний договір із нею, ще гірше кожний союз, був би для потуг заходу договором безкорисно пасивним, договором чистіської страти“.

„Але, — як цього хотять ті, яких большевицька пропаґанда переконала, — якщоб було правдою, що Росія здатна сьогодні до війни, то це означалоб, що ворог Европи є сильніший і небезпечний. Здеклярований ворог нашого соціяльного здоровля, ворог нашої сили, нашої традиції, нашої цивілізації. То чомуж мусілиб саме ми, европейці, спасати його від противників, які йому загрожують? Спасаючи ворога, чому ми маємо збільшувати його і зміцнювати його в силі? І, в першу чергу, чому ми маємо втягати його в гру европейської політики?“

При кінці статті проф. Фр. Копполя знову пригадує про небезпеку пансляізму, по його думці, для Італії. Тому, що й ми не можемо захоплюватися пансляізмом, бо найбільше лиха зазнали ми від початку нашого існування саме від братів славян, то й цей кінець статті коротко перепові́мо.

Англійці не можуть не знати, що большевицька Росія, яка ледви діждавшись перемиря в Манджурії, вже сьогодні поспішає відновити антибритійську інтригу в Персії, в Афганістані, а всякі шкідливі свинства в Шангаю, в Гонконг, у Делгі. Коли Росія почується певна й ззаду, не зволікатиме довго, щоби почати похід на Індії.

Італійці не сміють забути, що вже нема Австро-Угорської імперії, яка стояла перегородою на шляху Росії до Середземного й Адрійського Моря. І не можуть бути без остраху, що, як уже показують найновіші, нетерпеливі русофільські настрої Чехословаччини, а то й Румунії, „малі слов'янські наслідні держави над Дунаєм Габсбурґської монархії могли би, з приходом сильної Росії в життя Европи, стати знову авангардою відновленого пансляізму на наших кордонах і на нашому морі“.

Як порівнюємо статті проф. Фр. Копполі з 1919 і 1920 рр. із останньою у „Gazetta del Popolo“, то бачимо ненарушну послідовність автора у своїх поглядах. Росія це Азія. І всі інші народи, які духово належать до Европи, повинні стати самостійними і бути заборолом проти варварів сходу.

М. Зазамський.

ВИБОРИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

ЯКІ ЗМІНИ ПРИНЕСЛИ НЕДІЛЬНІ ВИБОРИ В ЧСЛ. РЕПУБЛИЦІ.

Сьогодні містимо офіціяльні виборчі вислідн в Чехословаччині, що в дечому ріжняться від поданих у нас у вчорашньому числі „Діла“. Для повноти подаємо також скільксть голосів, яку здобула кожна ліста зокрема при обох останніх виборах (1929 і 1935 р.).

Отже **з чеських партій** на першому місці стоять, як і передше **аґрарії (республиканці)**, що здобули до парляменту 1,176.517 голосів (при виборах 1929 р. 1,105.429 голосів). Мандатів мають тепер 45 (передше 46).

На другому місці стоять, як і передше, **чеські соціял-демократи**, що здобули 1,034.804 гол. (963.312). Мандатів мають 38 (39).

На третьому місці опинились **комуністи**, що здобули 849.485 гол. (753.444). Мандатів мають 30 (28).

На четвертому місці стоять **чсл. національні соціялісти**, що здобули 755.931 гол. (767.571). Мандатів мають 28 (32).

Пяте місце займає **чсл. народня партія (католики)**, що здобула 615.851 гол. (623.522). Мандатів має 22 (25).

Шесте місце займає **словацька нар. партія о. Глінки**, що йшла до виборів у спілці зі слов. нац. партією, Автономним Земледільським Союзом із Закарпаття і шлеськими поляками. На її лісту впало 564.267 гол. (425.052). Мандатів має 22 (19).

На семому місці стоїть **Національне Обєднання** (Крамарж-Стржібрний), яке здобуло 456.358 гол. (430.390). Мандатів має 17 (18).

Восьме місце займає **чсл. партія промисловців, купців і ремісників**, що здобула 448.004 гол. (291.238). Мандатів має 17 (12).

Девяте місце займають **чеські фашисти** д-ра Гайди, що здобули 167.440 гол. і 6 мандатів.

Національне Обєднання урядовців і працьовників здобуло всього 10.212 гол., партія довжників ледви 5.961 гол. — обі без мандату.

З німецьких партій висунулась сильно наперед **судето-німецька партія** під проводом Конрада Генляйна, що розгромила всі інші нім. групи. Ця партія здобула при цих виборах 1,249.497 голосів, себто більше як дві третини всіх німецьких голосів у державі і є в дійсности найбільшою політичною групою в цілій чсл. републиці. Мандатів має вона 44.

Найсильніша досі німецька **партія соціяльних демократів** здобула всього 299.925 гол. (506.750) і має ледви 11 мандатів (21).

На третьому місці серед німецьких груп стоїть тепер **нім. християнсько-суспільна партія**, яка здобула 162.797 гол. (348.097) і має 6 мандатів (11).

Друга з черги донедавна нім. політична група: **Союз селян (аґрарії)** осягнула ледви 142.388 гол. (396.383) і має всього 5 мандатів (12) та займає тепер 4-е місце. Ця партія стратила між німцями найбільше.

Мадяри, що йшли до виборів з судето-німецьким виб. бльоком, стягнули на свою лісту 291.828 гол. (257.231) і мають, як і при попередніх виборах, 9 мандатів.

З того всього виходить, що **чесько-словацькі партії, на лісти яких голосували також закарпатські українці, шлеські поляки і жиди, здобули при цих виборах 195 мандатів**, себто майже дві третини всіх мандатів (65 відс.). **Німецькі партії** матимуть 66 мандатів, себто 22 відс. **Мадяри — 9 мандатів** (3 відс.). **Комуністи — 30 мандатів** (10 відс.). Очевидно — в комуністичній фракції є представники всіх національностей Чехословаччини, так, що напр. всіх послів у празькому парляменті, які признаються до німецької національности, є повних 25 відсотків.

Про вислід виборів **на Закарпатті**, зокрема про те, як там вийшли українці, до цієї пори нема певних даних. Сподіємося подати про це певну вістку вже завтра.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Нині в Женеві міністер Іден нараджувався у справі італ.-абісинських переговорів з мадярським міністром Канею, потім з італійським делеґатом бар. Альойзієм і делеґатом Франції Масіліем.

— Французька морська ескадра є від нинішнього полудня на югославянських водах. Французькі кораблі їдуть з ревізитою до югославянських берегів.

— 17 австрійських нац.-соціялістів, що їх згідно з новим законом про вибухові матеріяли засудили у Зальцбурзі на кару смерти, президент держави Мікляс помилував, замінюючи їм кару смерти на 10—20 років вязниці.

— У буджетовій дискусії міністер Невіль Чемберлен заявив, що Велика Британія не може зобовязатися заплатити рату свого довгу Злученим Державам, коли водночас не поплатують В. Британії закордонні довги.

Королівські гості у Стокгольмі.

СТОКГОЛЬМ, 22. 5. ПАТ. Нині в приводу вінчання данського престолонаслідника кн. Фридриха зі шведською княжною Інґрідою приїхав до Стокгольму данський король Християн з жінкою. Щоби повитати данську королівську пару, виплила на море шведська королівська пара.

Закон про шарварки.

За кілька днів, від 26. травня ц. р. буде обовязувати на цілім просторі Польщі, крім шлеського воєвідства, новий шарварковий закон поміщений у „Деннику Законів" ч. 27, поз. 204.

Закон накладає обовязок безплатної праці на мешканців сільських і тих міських волостей, які не є виділені зі самоуправного союзу (в Галичині всі містечка і менші міста) в користь дотичної громади, волости, містечка і міста. І так такі чинитьби в натурі (шарварок) полягатимуть на виконанні простої (невикваліфікованої) праці руками або фірманками.

НА ЯКІ ЦІЛИ ПРИЗНАЧЕНІ ЧИНИТЬБИ.

Закон каже, що шарварки призначені на: 1) будову і вдержання самоуправних доріг; 2) виконання водних меліораційних робіт або вдержання істнуючих у доброму огляді; 3) будову громадських і волосних будинків; 4) загосподарення та залісення громадських і волосних неужитків.

КОГО ОБОВЯЗУЄ ШАРВАРОК?

Закон накладає шарварок на ті фізичні і правні особи, себто на мешканців і на організації та товариства, які платять податки: ґрунтовий, від нерухомостей, або промисловий. Шарварок буде більший, якщо платник платить більший податок: ґрунтовий, від нерухомостей або промисловий. За основу висоти шарварку бере закон засадничий податок, себто не вчисляє самоуправних додатків.

Крім того закон накладає теж шарварок на тих власників і посідачів ґрунтів у сільських громадах, які платять громадський вирівняльний податок. По містечках і містах закон накладає шарварки теж на платників доходового податку з таким обмеженням, що вони обовязані виконати триденну, пішу, безплатну працю протягом року.

ПРИВІЛЕЇ МІСТЕЧОК І МІСТ.

Воєводи за порадою воєвідських виділів можуть розпорядком звільнити зовсім мешканців містечок і міст від шарварків.

ПРАЦЯ МЕШКАНЦІВ ОДНОЇ ГРОМАДИ У ДРУГІЙ.

Мешканців одної громади можна притягнути до шарварку в другій громаді, якщо вони мають на просторі цієї громади ґрунти, будинки або крамниці.

До меліораційних робіт можна притягнути тільки мешканців тих громад, які матимуть з меліорації користи або господарські вигоди.

До будови громадських або волосних будинків, призначених на школу або службові помешкання для вчителів можна притягнути тільки тих мешканців, які мають ґрунти, будинки або крамниці на просторі громади, де мають будувати шкільні будинки.

Посідачів рільних й лісних господарств не можна притягати до шарварків підчас пильних польових і лісних робіт або підчас комасації їхніх ґрунтів.

ВИСОТА ШАРВАРКУ.

Воєвода при участи воєвідського виділу устійнить розпорядком 1) найвищу висоту шарварку на всі цілі на основі плачених податків; 2) час пильних господарських робіт, коли не можна домагатися шарварків; 3) найдальше віддалену місцевість, куди можна перекинути платників податків, щоб виконали шарварок; 4) вартість одноденного шарварку фірманкою, перечислюючи його на вартість одного дня пішої праці; і 5) найвищу винагороду за один день пішої праці.

ВИКУП ГРІШМИ ВІД ШАРВАРКУ.

Кожна особа, яку закон притягає до виконування шарварків може викупитись від обовязків пішої праці або від фірманки, складаючи відповідну грошеву квоту. Волосні ради устійнять з початком кожного буджетового року вартість одного дня пішої праці за цілий рік наперед, беручи під увагу дійсні кошти праці на просторі волости.

ВИКОНАННЯ ШАРВАРКІВ.

Про обтяження шарварків рішають: 1) волосні або міські ради, якщо йде про виконання робіт, що належать до їхнього обсягу ділання; 2) в інших випадках рішають повітові ради.

Про визначення і виконання шарварків рішають управи сільських і міських волостей.

З нашої кооперації.

Українська кооперація буде святкувати і цього року свій день, разом з кооперацією цілого світа. Цей день призначений на поширення кооперативної ідеї серед мас громадянства та на те, щоби членам і нечленам показати, які успіхи осягнула кооперація до цього часу та які пляни має на будуче.

За ініціятивою Ревіз. Союзу Українських Кооператив відбулося вже засідання представників усіх кооперативних централь у Львові, на якому покликано до життя окремий „Головний Комітет Дня Української Кооперації". Комітет визначив день 2. червня цьогорічним „Днем Української Кооперації". Цей день пройде в цілім краю під гаслом, яке видвигнув РСУК на початку цього року, а саме „шляхотних змагань усієї української кооперації за найкращий вислід праці в 1935". Окрім того особливу увагу звернуть у цьогорічнім „Дні Української Кооперації" на поширення кооперативних ідей серед молоді.

Як довідуємося, „День Кооперації" в цілій Польщі буде пересунений з приводу жалоби після смерти марш. Й. Пілсудського на день 30. червня. З тої причини буде пересунений також на пізніший речинець і „День Української Кооперації".

ЧИ „РУСКІ" МОЛОЧАРНІ ЗМОЖУТЬ НАЛЕЖАТИ ДО РЕВІЗ. СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ?

Міністер скарбу відібрав „Ревізійному Союзові Руских Кооператив" м. ін. право ревізії у молочарських кооперативах. Тому деякі з цих кооператив почали звертатись до Ревіз. Союзу Українських Кооператив, щоби їх приняти в члени. Однак міністерство скарбу спротивилося цьому. Воно запорядило, що всі „руські" молочарські кооперативи мають перейти до „Союзу Рільничих Кооператив" у Варшаві. Представники РСУК і Маслосоюзу пос. О. Луцький і дир. Мудрик були на днях в цій справі у міністерстві скарбу у Варшаві. „Маємо підставу припускати — читаємо в офіціяльнім комунікаті Ревіз. Союзу Українських Кооператив, оголошенім у „Госп.-Коол. Часописі", — що ці молочарські кооперативи, які тепер мусять вийти з „Руского Ревіз. Союзу", могтимуть вступити до нашого Ревізійного Союзу, оскільки самі добровільно зголосяться до нього та умовляться з Маслосоюзом у справі доставки молока".

КООПЕРАЦІЯ В ДОПОМОГУ ЯВОРІВЩИНІ.

„Госпол.-Кооп. Часопис" поміщує перший список кооператив, які поспішили з допомогою голодуючим Яворівщини. У висліді бачимо, що в часі від 7. III. до 20. IV. зложила українська кооперація на голодуючих Яворівщини 4.240.86 зол.

КООПЕРАТИВНИЙ КУРС В ОБЕРТИНІ.

Старанням Пов. Союзу Кооператив у Городенці відбувся в Обертині 2-тижневий загальнокооперативний курс. Виклади відбувалися в салі „Української Захоронки" від год. 8. до 14. щоденно, що в загальному дало 84 години науки. На курс зголосилося 45 учасників. У часі науки виступило 11, які не могли опанувати матеріялу. До кінцевого іспиту, що відбувся доволі урочисто, засіли 34 слухачі. Назагал кінцевий іспит робив корисне враження. Більшість слухачів опанувала матеріял уповні і деяких треба було подивляти за розумні, вдумчиві та самопевні відповіді.

БОРГИ РОСТУТЬ.

Останні ревізії виявили, що в Дрогобиччині збільшили споживчі борги отсі кооперативи: „Єдність" Мединичі, „Єдність" Добрівляни, „Надія" Болехівці, „Воля" Добрівляни, „Надія" Гаї-Біничі, „Єдність" Вороблевичі. Кооперативам цим грозить виключення з членів РСУК, якщо в найближчому часі не заперестануть боргувати та не зменшать боргів.

ПРИНЯТТЯ НОВИХ КООПЕРАТИВ У ЧЛЕНИ РСУК.

Рішенням Дирекції РСУК принято в члени Т-ва такі кооперативи: а) Дня 30. III. 1935: 1) Хліб. С-ка для зак. і збуту „Труд" — Спас (пов. Долина), 2) „Татарівка", кзов. для заг. зак. і збуту — Рожанка Нижна (пов. Стрий). б) Дня 31. III. 1935: 1) „Надія", кзоп. — Суховоля (пов. Броди), 2) „Любов", кзов. — Брахівка (пов. Золочів), 3) „Надія" кзов. — Руда Сілецька, Габлинець, 4) Спож. торг. С-ка „Будучність", кзов. — Соколів (пов. Камінка Струм.), 5) „Згода", кзов. — Луг (пов. Ліско), 6) Торг. молоч. С-ка „Любов" — Рудайці (пов. Львів.

Рішенням Дирекції РСУК з дня 4. IV. 1935 принято в члени Т-ва кооп.: „Українська Будучність", кзов. — Смодна (пов. Косів к/Кол.). Дня 10. IV. 1935: „Праця", госп. спож. С-ка, кооп. з відп. уділ. — Болехів II., пов. Долина. Дня 19. IV. 1935: 1) „Українська Райфайзенка", кооп. з необм. відп. — Розджалів (пов. Сокаль), 2) „Районова Молочарня", кооп. з обм. відп. — Суховоля (пов. Броди).

МАДЯРСЬКИЙ КООПЕРАТОР В ГОСТИНІ У НАС.

Українську кооперацію відвідав на днях мадярський кооператор з Румунії п. А. Віто, який цілий тиждень приглядався головно нашій хліборобській і кредитовій кооперації. Він познайомився головно з організаційною працею наших централь у Львові, а також відвідав совітовий кооперативний осередок у Тернополі і кілька наших низових кооператив. Мадярський гість звернув у своїй довшій поїздці по Европі зокрема увагу на нашу кооперацію тому, що походить сам із Семигороду в Румунії, де мадяри є також національною меншиною і беруться тепер відбудовувати в першу чергу свою економічну незалежність при помочі кооперації.

В. Л.

Незабудьки.

Памяти о. Остапа Нижанківського в 16-ті роковини смерти

Здається від коли очі мої почали взагалі на світ дивитись, то завжди з приємністю дивлюся в безкраю синяву неба. Ні досі все манить мої очі безмежний небозвід і люблю цей синій простір. Мабуть тому люблю змалку синю барву і в уяві моїй все, що синеголубе не може бути погане!

Не диво, що незабудьки — ніжні, сині квіти займали в мому серці таке велике місце. Були вони мені завсіди дуже близькі, дорогі й поміж квітками не було для мене миліших. Коли глянула на поле, вкрите ріжнородним квіттям, найкращими видавались незабудьки. Вони являли собою ніжність, красу й невинність. Та при цьому ці дрібні квітки, піддержувані міцним бильцем з листочками, були сильні і не боялись ні бурі ні тучі. Тимто здавалося вливали в душу повно безжурної радости і самопевности та приневолювали всміхатися до себе... Такими очима дивилася я на незабудьки із самого дитинства і здавалося, що всміхатимуться вони до мене все моє життя...

Та всупереч моїм сподіванням довелося мені пережити одну таку подію, яка змінила мое відношення до незабудьок. Вони стратили для мене вид невинних, безжурних дитячих квітів, а залишилися споминами великої трагедії. І з того часу, коли дивлюся на незабудьки, бачу ясно іхні очі, звернені просто до неба. Вони благають не помсти, а справедливости. Іх невинні очі бачили страшне і не можуть цього забути.

В травні 1919 року бачила я в нашому городі такий веселий, життерадісний синьо-зелений квітник. Дивувалася тоді, чому в Яворівщині шили в час війни на знак жалоби сорочки синьо-зеленими нитками. Таж у золотих травневих промінях сонця це була чарівна гармонія барв, повна радости і надій. Я помилялась! Це був для нас, для нашої рідні жалібний знак. 18. травня виїхали всі наші найдорожчі на Україну. Залишились ми, жінки й діти. Залишились з невимовною журбою, зі страшним неспокоєм у душі і зломані дійсністю! З сумом глядили ми на великий синій квітник відквітаючих незабудьок. 19. травня прийшов до нас покійний вуйко Остап, як завжди живий, бадьорий, відважний, повний віри в краще і доброти. „Ти Ніночко не журися, я візьму Тебе завтра до Завадова й там житимеш з дитиною у мене, поки Славко не вернеться. Я обіцяв йому опікуватися вами".

Взяв маленьку Ірочку на руки і казав співати собі пісню „Йшли діди на муки", передражнюючись з дитиною, що це має звучати на „мухи". Це були його останні слова, кинені до нас. Я стояла з дитиною на руках саме біля квітника незабудьок, як вуйко Остап всів на візок і віїхав до Завадова. Більше ми його не бачили!

20. травня його привезли до міста і замкнули в домі Каси Залаткової. Звідтіля написав до нас 21. травня листівку: „Моя доля запечатана. Заопікуйтеся Галею". А як ми з мамою читали цю листівку і не розуміли її змісту, — саме тоді його повели в напрямі двірця. А за пів години ми зрозуміли все, бо його не стало між живими...

— Це був великий музика, мистець, композитор, громадський діяч, добрий господар, кооператор, організатор і ідеальний батько. Людина небуденної міри, з золотим серцем і широким розмахом, яка любила красу і правду.

23. травня вранці ми ховали його, забіраючи дороге тіло з поля, де лежало прикорпане порохом, на цвинтар. Була жмінка людей, дружина, сестри, сестрінка. Ніхто не плакав! Ми всі були занадто прибиті горем.

По смерти вуйка я чомусь не могла дивитись на квітник незабудьок. Вражали вони мене своєю красою й безжурністю, коли в серці була така страшна жура, смуток і жаль. Я вирвала їх з корінням і викинула.

На другу весну посадила на цьому місці самі сумні темні волошки. Та якеж було наше здивування, коли небавком зпоміж сумних кущиків виросли і вибились вгору високі, стрункі незабудьки й прикрили знову квітник своєю зеленою синявою. Не хотіли, щоб їх забути!

Виросли буйні — з широко отвореними дитячими очима, звернені благально просто в небо!

Н. С.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЗА ФОРМУ НАШОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ.

В нашій пресі розгорілась знову полеміка на тему кооперації і приватників. Викликала її велика стаття інж. Р. Раковського в „Нов. Часі" (ч. 103, 4, 5, „Кооператива чи приватне підприємство?"), написана занадто імпульсивно, місцями щонайменше необережно. Висуваючи нежиттєву, важку до зреалізування, а зі становища еволюції нашого господарського життя ледви чи доцільну тезу про кооперативну виключність („на селі нема місця для приватного купця!"), автор дозволив собі на діялектику, яка не тільки не наближає нас до розвязки будь-що-будь основної проблеми в нашій господарській політиці, але навпаки — заогнює суперечности, викликає реакцію, що в наших обставинах не веде до доброго.

Треба признати, що інж. Раковський висказав теж чимало слушних і цікавих думок. Тому жаль, що деякі льокальні господарські болячки нашого села, з якими він, як ревізор РСУК-а, близько зустрічається і подекуди кооперативчий фанатизм, не дали йому, як авторові змоги більш обективно відповісти на питання, яке поставив у наголовку своїх статтей.

„УПРОЩЕНЕ КНИГОВОДСТВО І ПОДАТКИ".

Новий польський торговельний закон змушує підприємства „в більшому розмірі" вести книговодство. Менші підприємства (з виімком кооператив) не мають такого обовязку. Звідси виростає цілий ряд труднощів у податкових чинитьбах. Податковий критерій залишає багато до бажання, а через те негодування обох сторін: платника і вимірної влади. Маючи те на увазі міродайні чинники признали цілий ряд податкових пільг підприємствам і особам, які **добровільно** ведуть книговодство. Упрощена система цього книговодства, акцептована тими чинниками, влекшує це завдання, так, що кожний може бути для себе книговодом, не опановуючи скомплікованої техніки нормального книговодства. І ось книжка, яка тільки що появилась в українській мові, хоче спопуляризувати цю справу серед нашого громадянства. Містить вона всі правні приписи, тощо, у 1-ій (загальній для всіх) частині, а в дальших частинах займається книговодством купців, промисловців, ремісників, осіб вільного звання і домовласників, подаючи потрібні зразки і вказівки. При кінці є ріжні податкові інформації. Сторін VII+128.

Польська хроніка.

ЗАСЛУГИ ПОК. МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА ПОЛЬЩІ.

Розглядаючи спадщину, що її залишив Польщі перший її маршал, краєва і закордонна преса підкреслює теж велике діло покійника для оформлення і закріплення господарського ладу в Польщі. Не вважаючи на те, що марш. Пілсудський не був сам господарським фахівцем, він цінив високо всі господарські моменти в житті держави, ставив їх у льогічний звязок з політикою, прислухувався авторитетним голосам і переводив навіть болючі, непопулярні операції, коли того вимагала потреба господарства. Вичисляти тут поодинокі заслуги покійника для господарського життя Польщі — означалоб вичисляти всі осяги, починаючи від стабілізації валюти в р. 1927 й американської стабілізаційної позички, себто від тих часів, коли Польщі грозило банкротство і чужа фінансова курателя. Польська преса з пієтизмом присвячує всім тим осягам в державній економіці свої сторінки а закордонна преса теж підкреслює сильну руку маршала, якою він натискав на керму державного корабля, що плив по розбурханих крізою хвилях світової господарки.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЗИЧКА. — ТЕ, ЩО НАЙПИЛЬНІШЕ. — „БОЙКОТ" БАНКІВ.

Субскрипція інвестиційної позички переведена — як це було до передбачення — з успіхом. Господарські кола і господарська преса обговорює тепер те, як найкраще зужити здобуті капітали і де в першу чергу інвестиційні роботи найпильніші. Ця дискусія письмом і словом кружляє очевидно коло справи розбудови шляхів, що в першу чергу мають притягнути гроші добуті з позички. Вказують на потребу розбудувати не тільки сухопутну, але теж і водну комунікацію. Львівська Пром.-Торг. Палата апелює, щоби звернути найбільшу увагу на східні воєвідства, бо тут дороги найгірші з усіх доріг Польщі. Вона домагається, щоби бодай ті гроші, які принесла позичка в наших воєвідствах зужити на потреби льокальної комунікації.

Замітний є докір, що його зробила частина варш. преси польським банкам. Діло в тому, що банки підписали позичку на квоту, яка дає лише 4 відс. субскрибованої квоти. А ще минулого року в нац. позичці партиципували в 12 проц. Газети вважають, що уряд повинен тим зацікавитись і викрити, які є причини цього (недовіря до уряду, чи чогось іншого).

Світова хроніка.

ЗАГРОЖЕНИЙ ФРАНК. — ЗНОВУ СПРАВА БУДЖЕТУ. — ЗА І ПРОТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ.

Валютовий ринок представляє дальше цікавий терен обсервації. Після невеличкого спокою на світових біржах (що ми зазначили в попередньому „огляді"), цей тиждень був знову неспокійний. Спекуляція атакує тепер французького франка. Причини цього — не тільки невгаваючі девалюваційні настрої у Франції, пропаганда в цьому напрямі лівих елементів і промисловців (800 з них домагається девалювації!), але теж погіршена ситуація буджету Франції. Уряд готує далекойдучу акцію для рятування буджету. Він заміряє спинити допомогу соціяльним обезпеченням, зредукувати значно урядничий штаб та урядничі платні, змінити право на емеритури комбатантів, сконвертувати ренти, тощо. Все те грозить поважними ускладненнями у внутрішньому житті Франції. Не вважаючи на заповідь тих дефляційних заходів Франції, в осередках світової фінансієри рахуються з недалекою девалюацією французької валюти (також голянд. і швайцарської).

Незалежно від того справа стабілізації валют є нарівні з проблемою девалюації „золотих валют" злобою господарського дня. Відома з телеграм радіова промова амер. секретаря скарбу Моргентава ослаблена значно заявою англійця Чемберлена. Вже його захоплення вислідами „поміркованого протекціоналізму" і „дешевого гроша" розбиває надії тих, що думають про поворот до старого. З дальших слів Чемберлена виходить, що Англія не спішиться стабілізувати свою валюту, хоч признає стабілізацію останнім етапом заходів над оздоровленням господарства В. Британії. Нема сумніву: **Англія чекає на розвязку питання, що буде з валютами золотого бльоку.**

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ НІМЕЦЬКОГО БЛЬОКУ.

Д-р Шахт веде тепер акцію в тому напрямі, щоби збільшити сильно експорт Німеччини, вважаючи, що це є питання її життя і смерти. За цією акцією слідкують усі держави, зацікавлені теренами, на які має піти дешевший німецький товар. Фонд, який творить д-р Шахт коштом промисловців, мав би дати основу для німецького дампінгу у великому стилі. Слід зазначити, що німецькі промислові кола ставляться дуже неприхильно до цієї акції д-ра Шахта.

В. Н-вич.

ПЕРЕД ШКІЛЬНИМИ ВПИСАМИ.

СЛОВО ДО ЛЬВІВСЬКИХ БАТЬКІВ У ЛЬВОВІ ПІДЛЬВІВСЬКИХ ГРОМАД

Новітня нація мусить мати всі верстви суспільности. Інакше нарід будуть визискувати чужі і він працюватиме на чужих та не осягне повновартости з іншими культурними народами. Очевидно ніхто за нас про це не подбає, а мусимо подбати самі, передовсім доцільним вихованням і навчанням нашої дітвори, нашої молоді і то без огляду на дуже важкі обставини цьогоднішнього лихоліття.

Великі труднощі спричинює та прогалина, яку створив новий шкільний закон з 11. березня 1932 р. У наших громадах є майже всюди тільки 4-клясові народні школи, а закон вимагає скінченої 6-ої кляси вищеступневої 6-ти чи 7-миклясової народньої школи, щоби перейти не тільки до загальноосвітніх і фахових середніх шкіл, але й до промислу й до ремесла. Одначе ті труднощі мусимо доконче побороти.

Коли почали вводити в життя нові типи шкіл, тоді батьки не знали ще, куди записувати дітей і були випадки, що деякі українські батьки замісць до українських приватних шкіл записували свої діти „про всяке" до народніх державних шкіл хоча би і з неукраїнською мовою навчання, „щоби вони не стратили року". Щойно практика життя переконала всіх, що при іспитах до середніх і фахових шкіл рішає не те, до якої школи дитина ходила, тільки фактичне її знання. Переконалися дальше, **що діти зі шкіл „Рідної Школи" загалом дуже добре підготовані, здають усякі іспити і без ніяких перепон переходять до середніх і фахових шкіл, до промислу чи ремесла.**

Тому українські **батьки зі Львова** повинні свої діти вписати передовсім до українських всенародніх шкіл „Рідної Школи" у Львові, бо ті школи попри приписане державним пляном знання — дають також національне виховання, сперте на українській традиції, українській історії, географії і літературі.

Батьки підльвівських громад повинні теж користати з нагоди і повписувати свої діти до львівських всенародніх шкіл „Рідної Школи", а то тим більше, що міська шкільна влада не дозваляє приймати замісцевих дітей до державної школи ім. М. Шашкевича. Діти з ближчих підльвівських громад можуть доходити чи доїзджати до школи, а для дітей з подальших громад можна влаштувати дешеві збірні селянські станції і платити за їх утримання харчами.

Шкільні оплати не повинні батьків залякувати, бо нині і в державних школах за науку треба платити, а в школах „Рідної Школи" шкільні оплати розмірно дуже малі. До тогож повну оплату платить тільки той батько чи опікун, що може платити. Хто не може, тому зменшують шкільні оплати до половини, третини й четвертини, а на випадок доказаної крайньої бідности зовсім звільнюють від шкільної оплати.

Не треба забувати, що „Рідна Школа" йде найбільше назустріч незаможній дітворі. Вона дбає про убрання, про обуву, про шкільні книжки й інші шкільні потреби для незасібної молоді та займається її доживлюванням і лікуванням.

Освідомляйте всіх довкола! Якщо батькам чи їх заступникам ясно перед очі представите великі користи, які дає українській дитині українська всенародня школа „Рідної Школи" з рідним учителем і переконайте їх, що того всього не дасть чужа школа з чужим учителем — то певно українські батьки будуть вдячні вам за таку пораду. Бож кожний: чи інтелігент, чи міщанин, селянин чи робітник, зарібник чи безробітний — одним словом **кожний бажає своїй дитині добра** і тільки через незнання та непоінформованість замісць добра — робить своїй власній дитині тяжку кривду, поминаючи „Рідну Школу" й посилаючи її до чужої. Цього не повинно вже в нас бути!

Сьогорічні вписи до всенародніх шкіл „Рідної Школи" у Львові починаються 3. червня і тревають до 8. червня 1935 р. включно.

АДРЕСИ ВСЕНАРОДНІХ ШКІЛ „РІДНОЇ ШКОЛИ" У ЛЬВОВІ.

Для Середмістя і Стрийської (Галицької) дільниці:

7-клясова дівоча школа ім. Шевченка вул. Мохнацького ч. 12.

6-клясова хлопяча школа ім. Т. Шевченка — вул. Супінського ч. 21

Для Городецької і Янівської дільниці:

7-клясова дівоча школа ім. Б. Грінченка — пл. св. Юра ч. 5.

7-клясова хлопяча школа ім. Б. Грінченка — вул. Городецька 95.

Для Жовківської дільниці, Замарстинова і Знесіння:

6-клясова мішана школа ім. Кор. Данила — вул. Жовківська ч. 12.

Для Личаківської дільниці:

6-клясова мішана школа ім. Князя Льва — вул. Крупярська 15.

Левандівка:

Всенародня мішана школа — вул. Варшавська ч. 8.

Клепарів:

Всенародня мішана школа „Народний Дім" (біля церкви).

Українські батьки Львова і підльвівських громад!

Вписуйте свої діти до всенародніх шкіл „Рідної Школи" у Львові, де кому ближче і вигідніше! Гасло: Всі українські діти до шкіл „Рідної Школи"! — повинно бути загальне, бо дійсно в **рідній школі наша будучність!** Докажім ділом, що розуміємо правду цих слів і вслід за тим українські діти найдуться під опікунчими крилами „Рідної Школи"!

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" у Львові.

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ ЧЕХОСЛ. УРЯДУ.

ПАРИЖ, 22. 5. ПАТ. Авас повідомляє з Праги, що вже почалися півофіційні розмови в справі створення нового кабінету. Теперішній уряд подасться до димісії ще цього тижня. Створення нового уряду доручать теперішньому прем. Маліпетрові. Партії колишньої коаліції домагаються, щоб участь у новім уряді взяли аграрії, соціяльні демократи і німці, не зважаючи на їхні втрати підчас останніх виборів.

—o—

МІН. ЛЯВАЛЬ У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 22. 5. ПАТ. До Женеви приїхав французький міністер закорд. справ. Авас повідомляє, що ще нині мін. Ляваль обміняється своїми першими враженнями, які зробила на нього промова канц. Гітлера.

Англійський історик знавець нашої справи.

Сетон-Вотсон.

Слідкуючи за працею Українського Бюра в Льондоні з великим задоволенням прочитала я, що членом англійсько-українського клюбу є Роберт Вілєм д-р Сетон Вотсон. Три роки тому, читала я в Т-ві українських письменників і журналістів у Празі реферат „Забута книжка: „Европа в переродженні" Сетона Вотсона, і рішила подати коротенькі звістки про видатного англійського вченого.

Д-р Сетон Вотсон (Скотус Віятор) видатний англійський історик і політик, що відограв визначну ролю підчас світової війни, а головно, як видатний учений майже всі свої праці присвятив студіям малих славянських народів.

Іще в першому десятилітті XX. ст. Сетон Вотсон пильно студіює проблему славянських народів у межах Австро-Угорщини та балканських держав. Щоб добре познайомитися зі справжнім становищем цих народів, він особисто відвідує ці держави, на місці студіює відносини і знайомить англійців зі славянськими народами в межах Австро-Угорщини. „Що торкається англійського суспільства, то був тут іще цілинний ґрунт, і мої праці спочатку надибали цілковиту байдужість до всіх цих проблем", каже Сетон Вотсон.

Перша його праця „Майбутність Австро-Угорщини" вийшла 1907. р.; автор доказує там, що колиб Австро-Угорщина приєдналась до Німеччини, то занепалаб. У 1908 р. вийшла друга книжка: „Расова проблема на Мадярщині", в якій автор перестерігає Европу про небезпеку для мира такої політики Мадярщини. „Історичним призначенням Габсбурґів має бути забезпечення рівноправности та свободи для всіх народів Австро-Угорщини". У 1911. р. вийшла його книга: Південно-славянське питання і габсбурська монархія", де автор суворо скритизував австро-угорську політику на Балканах. Він радить австрійському урядові підтримувати визвольні змагання сербів і хорватів.

У дальших своїх працях Сетон-Вотсон критикує методи, якими мадярська оліґархія вдержувала свою монополію в державі й тим надавала протиславянський напрямок у політиці. Автор гостро виступив в обороні хорватів.

Передбачаючи, що події ведуть до великої війни, Сетон Вотсон вирішив піднести свій голос перестороги і перед німцями і подбав, щоб у 1912—1913 рр. вийшли його дві книжки в німецькій мові. ...„Своє англійське видання 1911. р. — пише він — присвятив я тому англійському політикові, що матиме десить ґеніяльности і відваги вирішити південно-славянське питання. Ще й тепер у дванацяту годину це повторяю"... Автор обвинувачує Мадярщину в убивстві Фр. Фердинанда, що на його думку, міг би завести демократичний устрій і забезпечити національний розвиток славянам широкою автономією...

За світової війни, Сетон Вотсон перші два роки, до свого відходу на фронт, як воєнний кореспондент, присвятив публіцистичній праці, щоб обробити громадську думку в Англії в обороні незалежности славянських народів. Написав кілька поважних статтей у журналі „Нова Европа", з яких і повстала потім книжка: „Европа в переродженні".

Сетон Вотсон скрізь доводив, як і Масарик, що Европа не повинна побоюватися „Панславізму" а навпаки „Панґерманізму", що справді загрожує Европі.

Для нас, українців, цікаво, як уже в той час Сетон Ватсон дивився на українське питання. „Дехто із славян доводить, — пише він — що русинська мова це лише діялект, і росіяни називають русинів малороси, та русини самі себе найрадше називають українцями". Зробивши екскурс в історію славянства автор стверджує самостійний культурний розвиток поодиноких народів і те, що його не можна припиняти. Одну з трьох головних причин світової війни, поруч з англьо-німецьким змаганням у політичних впливах та південно-славянським питанням вважає українське питання, як суперництва між Австро-Угорщиною та Росією. „Чи буде в силі Росія після війни притягти до себе 30 міліонів українців?" — питає автор. „Чи освічені російські політики допустяться знову таких учинків, як на місяць до війни, коли поставили своїх вояків біля могили українського Бернса-Шевченка, або заарештували українського архиепископа Шептицького, а без нього насильно насаджали православя у Галичині?" — питає автор. І знову доказує автор, що кожний славянський нарід має свої окремішности і прагне до самоозначення, яке мусить бути забезпечене.

У своїй статті „Українська проблема" говорить тоді С. В., що хоч в Европі імя України призабуте, але воно не є якимсь „модерним винаходом", бо це імя зустрічається ще в XVII. ст. Автор наводить тут англійську літературу з тих часів, присвячену історії України та її культурі. В своїй статті С. В. подає короткий огляд історії українського народу, розквіт української держави при Володимирі, розділ України під натиском Польщі та Мадярщини і боротьбу України на всіх фронтах. Оповівши поодинокі моменти поневолення українців стверджує він, що національна свідомість українців не завмерла. Найбільший поет В. України Т. Шевченко пробудив національне почуття, хоч цар Микола жорстоко відплатив йому. Не приглушили національного руху і жорстокі розпорядження царських міністрів і українська культура під жахливим утиском розвивалася на Україні і в Галичині.

Далі освітлив він москвофільський процес з 1914. р., про те, як росіяни скасували львівський університет, як у Галичині появилася маса шпигунів і як прийшла катастрофа. У статті з 16. IV. 1918. закликає союзників допомогти здоровим силам у Росії, позбавитися большевиків та осуджує політику Росії, що кинула Україну до Берестейського миру.

У всіх справах автор вірно насвітлює нашу справу та стає в імя справедливости та в інтересі европейського миру в її обороні.

Марія Омельченко.

ІТАЛІЯ ПРОТИ ВМІШУВАННЯ ЛІГИ НАЦІЙ.

Дальше загострення італійсько-абісинського конфлікту.

ЖЕНЕВА, 22. 5. ПАТ. Заходи мін. Ідена, щоб італійсько-абісинський конфлікт поладнати мирним шляхом, не принесли успіху. Італійська делегація рішуче спротивилась, щоб конфлікт передати Лізі Націй до вирішення.

На тайнім засіданні Рада Ліги Націй приняла членами комісії інтелектуальної співпраці професора варшавського університету Чеслава Бялобжеського, члена Академії Наук у Ленінграді Оболенського і китайського вченого д-ра Ву-Ші-Фе.

З черги Рада перевела дискусію над звітом комісії знавців у справах невільництва. В дискусії промовляв італійський делегат бар. Альоізі, який ствердив, що невільництво існує зокрема в Абісинії, Арабії та Ємені. Невільництво є образою цивілізації. Комісія ствердила, що населення Абісинії нападає на сусідні краї, де полює людей і переміняє на невільників. Опісля Рада приняла звіт у справі конвенції про нелегальну торговлю наркотиками.

АРЕШТУВАННЯ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТІВ В ІТАЛІЇ.

З Больцано надійшли вістки, що в останнім часі влада арештувала багато осіб в полудневім Тиролі у звязку з ожилвленою націонал-соціялістичною акцією. Кількох арештованих виселили з Італії за організування націонал-соціялістичних демонстрацій.

РИМ, 22. 5. ПАТ. Спеціяльний трибунал засудив 17 осіб за протидержавну діяльність на кару вязниці від 2 до 20 років.

—o—

ІРЛЯНДІЯ ДАЛІ ВЕСТИМЕ ВІЙНУ З В. БРИТАНІЄЮ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Премієр ірляндського уряду Де Валера сказав у соймі, що уряд Вільної Ірляндської Держави постановив вести й далі господарську війну з В. Британією.

—o—

НОВИНКИ

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні тягнення держ. льотерії впали такі більші виграні: 1,000.000 зол. на ч. 87111. 10.000 зол. на ч. 83910 129765. 5000 зол. на ч. 2237 31232 42818 55032 56501 66044 146228 158946. 2000 зол. на ч. 11810 16002 16152 19743 37502 43337 66402 70227 72937 74200 75265 82159 97833 100060 110776 122001 133432 143267 146705 164610 166731 173232 178258 183505 184639. 1000 зол. на ч. 5147 5717 10013 13337 15684 19654 25400 31432 35404 37449 42486 46480 53176 63251 78621 79058 85353 85971 91720 93961 95492 102096 105045 105069 113945 114191 118682 123401 124222 126047 126566 128510 130981 134554 136812 140261 144938 154632 158462 159417 162988 164221 166139 166744 167443 170809 171305 177483.

— **Два трагічні автомобілеві випадки.** Вчора пополудне у Львові авто ч. 319, керноване шофером Францом Кунеманом переїхало на перехресті вулиці Зигмунтовської та Городецької 60-літнього Степана Бодзяка, якому зломало підставу черепа. Рятункова стація відвезла Бодзяка в грізному стані до шпиталю. Поліція занялась тою справою. Другий випадок трапився в Баторівці в год. 14, де авто переїхало 13-літнього Ярослава Боднара. Хлопець зранений в голові і на цілому тілі; невиключене потрясення мізку.

— **Львівська хроніка.** В ночі з вівтірка на середу при вул. Інвалідів ч. 23. розляглися стріли. На подвірі однокімнатного помешкання поліція найшла тяжко раненого в голову Йосифа Білика, мулярa, який мешкав з жінкою Оленою, швагром Михайлом Копчинським та його жінкою. Рідня заявила сусідам, що Білик покінчив самогубством на тлі нервового розстрою тому, що був без праці. Поліція арештувала жінку Білика Олену і М. Копчинського з його жінкою під закидом убивства Білика.

— **Темна хроніка.** Львівський злодій Іван Фурда вкрав у адв. Нуссбавма, вул. Коперника 14 50.000 зол. Його приловили в косівському повіті і заарештували. Знайдено тільки половину вкраденої квоти. На місце, де як твердив злодій, сховав другу половину, не знайдено нічого. Доставлено його до львівського слідчого відділу. — Трьох незнаних напасників напало на торгівця збіжем Вольфа Гохберга, у дорозі Рудок до Городка. Його скинули із воза, заткали йому уста і вкрали 300 зол. Під закидом, що вони це виконали грабіж, заарештували Станислава і Василя Кравцева і Гринька Котка з села Завидовець. При них знайдено частину готівки.

— **Стріляли до учителя.** В Мшані коло Городка Ягайл. ранений управитель тамошньої прилюдної школи Казимир Гагель. Незнані напасники стріляли з засідки і ранили Гагеля в лице.

— **Залізничий урядовець під поїздом.** Станислав Свйонтек, урядник відділу доріг у Кракові, переходив через залізничий шлях під варшавський віядукт і не добачив паровозу. У одній хвилині він опинився під колесами паровозу, який його розшарпав на кусні.

— **Чи будемо літати зі скорістю 800 км. на годину?** Від якогось часу чимало говорять про лети в стратосферу у щільно замкнених гондолях або в відповідно збудованих літаках. Летун мусить бути тоді відповідно убраний і мати апарат, який достарчає йому кисня. Але цей спосіб лету небезпечний для летуна. Тому стараються, головно в Америці, збільшити скорість. В Америці існує окремий комітет для повітреплавства, якого завданням буде сконструувати літак, що досягнув би швидкість 800 км. на годину. Він фінансований державою і має в Лангльфілд (Вірджінія) спеціяльні лябораторії, де переводить систематичні проби витревалости моторів і крил. Пробують там уживати нового металю берилю, лекшого від алюмінія, а витревалішого від сталі. Гадають, що можна буде досягнути скорости 800 км. у найближчому часі.

— **Двацятилітна дівчина потрійна вбивниця дітей.** Коло Тріер, в селі Невель заарештували дівчину Анну Шу. Підозрівали її в потрійному вбистві своїх незаконних дітей. Її мама і три кревні заарештовані за співучасть у злочині. Пригомшена доказами вини дівчина призналася, що перед 14 днями вроджену дитину кинула до гноївки. На дні гноївки, яку випорожнено, знайдено ще рештки іншої дитини. Кости давнішого походження стверджують, що вона мабуть позбулася і третьої дитини тим самим способом.

— **Знесуть дім Міцкевича.** У Ковні має міська влада намір знести дім, де мешкав свого часу Міцкевич. Проект збурення домика мотивують конечністю розширити вулицю.

— **7.000 гектарів рижових піль згинуло з браку води.** З Токіо повідомляють, що внаслідок посухи, яка панує на Кореї поверх міліон корейського населення відчуває брак води. 7.000 гектарів рижевого поля згинуло внаслідок посухи.

— **Згоріли живцем у залізничій катастрофі.** Коло Турну в Франції трапилась страшна катастрофа, де згинуло 3-х людей. Забули спустити рампу; вантажне авто з 350 бочілочками плинкого газу наїхало на поїзд; газ експльодував, льокомотива і самохід загорілися. Згинули машиніст, палій і шофер. Провідник поїзду і ще одна особа важко ранені.

— **Канал короля Альберта.** Віддавна панувало між Антверпеном і Роттердамом суперництво щодо плавби на ріці Мозі. Кожне з тих міст хотіло якнайбільше кораблів (їхало їх 140 денно) спрямувати у свій бік. Возили туди чимало товарів з полудневої Бельгії і Франції. Кораблі переїзжали попри Маастріхт — голяндське місто зараз при бельгійській границі. Здавалося, що перемога буде по стороні голяндців, бо вони десять літ тому збудували канал Юліяни, при правому березі Мози, куди могли переїзджати кораблі до 2.000 тон містоти виключно голяндською територією. Але Бельгії вдалося з великим зусиллям збудувати теж недавно канал. Канал цей перетинає скелисті ліві береги Мози і тим виконано одно з найбільших і найдосконаліших осягів техніки. Цей новий канал званий іменем короля Альберта приближує Антверпен для кораблів на 150 кільометрів у порівнанні з Ротердамом. Це запевнює бельгійцям першенство у плавбі. Їхати можуть там кораблі 13—50 тон містоти. Отворила його королівська пара.

— **Сліпі діти видять.** Вдалось винайти лікарство, яке лічить недуги часами навіть осліплення очей спричинене браком вітамінів. Брак вітаміни А, яку знаходимо в трані, в листі і в моркві може в дитини спричинити сліпоту. Завдяки фізіольогічним і хемічним дослідам вдалося створити цю вітаміну в сконцентрованій формі і вживати її як лік проти сліпоти. У віденській університетській клініці проф. Гамбургера випробовують з дуже добрим успіхом це лікарство. „Медична Клініка", фаховий часопис оповідає про подивугідні висліди видужань. Три і пів-місячна дитина мала зовсім замкнені запухлі очі, рогівка була затемнена. Дістала вітамінове лікарство і по трьох днях рогівка прозора, очі незаклеєні. Теж у другої дитини, якої очі надідав нарив, де рогівка була зовсім темна, вдалося лікарством вітаміновим до другого дня осягнути прегарне поліпшення. Ця сліпа дитина вже прозріла. Цей лік добрий виключно тільки на очні недуги спричинені браком вітамін.

—o—

З дороги життя.

Королівські клопоти.

Вичитали ми новинку про клопоти б. еспанського короля Альфонса XIII., що конче хоче розвестися зі своєю дружиною Евою.

Вже то колишня „Королівська Еспанська Милість" спричинювала все багато клопотів і своїй батьківщині і народові й дворові, ба навіть рідній мамі королевій Христині.

Колись король Альфонс виховуваний чемно під опікою охмайстра і під оком гордої мами, не дуже брав собі до серця ради, вказівки та науки, які хотіли в нього защіпити. Зростаючи під гарячим небом Еспанії, заскоро доврівав і як молодий хлопець став залицятися занадто тостро до ріжних дам королівського двору у Мадриді. А коли одна з дам з місця дала йому відправу, помстився за ній безсердечно і зайшовши тихцем ззаду, щипнув її у рамя так сильно, що на тілі виступив великий синяк. Дама пішла пожалуватися охмайстрові і показала йому синяк на рамені. Охмайстер доніс про ту подію королевій-мамі Христині, а ця прикликала сина і прикладно покарала.

Та Альфонс і тоді постановив відімститись на дамі двору. Тому зайшовши знов тихцем ззаду, щипнув її ще сильніше, правда, вже не в рамя... Дама наробила крику а король каже: „Йдіть до охмайстра та покажіть йому ще й цей синяк"...

Коли мав 20 років, оженився проти волі матері з Евою Батенберг. Мати не могла цього переболіти, бож в готайському альманасі було чорне на білому, що рід Батенбергів був родом третьорядної крови. Отже звязок першорядної крови з третьорядною в очах гордої королеви був неприродним мезаліянсом. Її розум не міг цього зрозуміти. Бо й які можуть бути наслідки? Які діти? Тому стара королева постановила з матірної розпуки вступити до монастиря Бенедиктинок.

Та Альфонс поставив на свому і його подружа за час $7\frac{1}{2}$ років мало вже шестеро діте[illegible]...

З того дня все пішло як з Петрового дня. Найстарший син короля покотився по драбині готайського альманаху ще нижче, бо оженився зі звичайною американкою — доньмою... лише міліонера.

Сам король довший час займався хореографією і взяв під свою опіку славну російську танцюристку Павлову, за якою їздив як імпресаріо. Павлова вмерла. Прийшла революція. Після щастя, що король не мав довіря до рідних банків і переніс завчасу капітали до міцніших кас, як льондонська. Почав пити всякі води: від „Віші" до Карльобадської аж прийшов до пересвідчення, що має розводову недугу.

Готов іще літи за прикладом сина і переконатись до долярів. Бо це ще єдине, що лишається королеві, коли втратить престіл і любов, за яку колись боровся

Тиберій Горобець.

Дописи.

НАДВІРНА.

Свято патрона українського купецтва. Дня 12. травня відсвяткувала надвірнянська філія С. У. К. і П. свято патрона українського купецтва св. Юрія богослуженням та святочними сходинами. В год. 8. відправив о. шамб. Іван Луцик в супроводі о. [illegible] І. Кузьми й о. сотрудника В. Бибика соборну Службу Божу, на якій о. шамб. І. Луцик виголосив проповідь, вказуючи на вагу рідного промислу та підчеркуючи значіння гасла „Свій до свого". В год. 10. зібралися купці та ремісники Надвірної в чит. „Просвіти" на шкільні сходини, які відкрив голова Т-ва п. Василь Свищ коротким але змістовною промовою. Присутні вислухали двох рефератів п. Домчука Михайла про св. Юрія — покровителя українського купецтва та п. Свища Степана про розвій та історію українського купецтва від найдавніших часів до сьогодні, зі спеціяльною увагою до розвою філії в Надвірній. По рефератах відбулась товариська гутірка, в якій обговорювано справи організаційні, спеціяльно організацію української [illegible] та рем. молоді при С.У.К. і П.

ДИВОГЛЯДИ.

ЛЮДИ МОЖУТЬ ЇХАТИ ГАРМАТАМИ.

Дещо фантастичний проект комунікації випрацював мілянський винахідник. Він видумав гармату, де може сховатися особа. Особу можна вистрілити; тоді вона в часі пару секунд перелітає дуже великий простір. Перед силою натиску перед наглістю упадку має охоронити особу легкопад, який зараз отвирається, коли людина вилітає. Ще інший прилад має охоронити перед потрясенням. Сумнівно чи хто схоче довіритись тому, дещо непевному комунікаційному засобові.

КІТКА У РЕСТОРАНІ ДЛЯ ПСІВ.

Велику метушню викликала кітка, яка зявилась разом із своїм паном у льондонському ресторані для псів (одинокий на світі). Пси, які спокійно заїдали — зірвались нагло всі і пустились навздогін кітки і її власника. На дорозі кітка зі страху скочила панові на капелюх. Пси скакали на пана і аж огнева сторожа врятувала необачного. Власника кітки подали в суд за нарушення публичного порядку.

—o—

СПОРТ.

СПОРТОВА НАРАДА.

Український Спортовий Союз улаштовує в суботу 25-го травня ц. р. в салі „Української Бесіди" — (Нар. Дім), вул. Рутовського 22, в год. 18·30 **спортову нараду**, що на ній виголосить інж. Падій Андрій реферат на тему: **„Вага фізичного виховання для української суспільности"**. — Вступ тільки за запрошеннями.

ОГНІСКО — УКРАЇНА.

В неділю 26. травня відбудуться на грищі Погоні змагання за мистецтво Окружної Ліги між Україною та Огніском (Ярослав). Початок: год 11-а передпол. Попередять змагання дружин молодших.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Амстердам: Англія — Голяндія 1 : 0 (0 : 0). Міждержавні змагання 45.000 видців.

Париж: Франція — Мадярщина 2 : 0 (1 : 0). Заслужена перемога французів. 30.000 видців.

Відень: Австрія — Менчестер Сіті (Англія) 4 : 3 (0 : 1). Змагання стояли на дуже високому рівні, віденська дружина перемогла заслужено.

Берно: Менчестер Сіті — Ф. Ц. Берн 3 : 2 (2 : 2).

Прага: Спарта — Чехіє Карлін 5 : 1, Славія — Жіденіце 3 : 1; Вікторія (Пільзно) — Колін 3 : 1; Простейов — Пільзно 3 : 2; Д. Ф. Ц. — Тепліцер 2 : 0; Богеміенс — Кладно 3 : 1.

Виказ жертв

на будову шпиталю ім. Митроп. Андрея.

ВИКАЗ XXXXIII.

Зложили: 4.216 зол. з запису бл. п. д-ра Івана Довбуша, 2.500 зол. С. С. Вінкентія в Пільно, 200 зол. д-р М. Дзерович Львів, 180 зол. збірка І. Кривецького за портрети, по 100 зол. д-р З. Левицький Коломия і Маслосоюз Львів, як неприйнятий гонорар д-ра Панчишина, 67 зол. збірка в часі зїзду лікарів, 51 зол. д-р Гарасимів Стрий, 40 зол. В. Русин Львів, як неприйнятий гонорар д-ром Панчишином, 34 зол. Уч. Каса Львів, 26 зол. дек. уряд Бібрка, по 25 зол. духовенство миластинського деканату і пп. Зельські Милятин, по 22 зол. мед. секція Студ. Громади Краків і збірка І. Кургана Львів, 20 зол. Краєве Тов. Кредитове Львів, по 15 зол. І. Петрик Берно, Рай. Молочарня Пикуловичі і д-р М. Волошин Львів, по 10 зол. М. і д-р Р. Цегельські Львів замість квітів на могилу гофр. Дзеровича, д-р Соневицький Ст. Самбір, д-р Модна Львів, д-р Залужний Золочів замість квітів на могилу д-ра Лисяка, О. Пашак і С. Матієва Львів, по 5 зол. І. Сарматюк Лисятичі і М. Колтунюк Львів, по 5 зол. парох. ур. Збараж і о. Воскрес Сопіт, 2 зол. О. Садовський Стрий, 1 зол. Д. Мороз Жидачів.

100 кор. ч. д-р Добриловський Прага, Крім того 3. травня зложив інж. Евген Гузар 2.000 зол. як першу жертву на памяткове ліжко, за що складає йому, як і всім іншим жертводавцям, щиру подяку

УПРАВА НАРОДНОЇ ЛІЧНИЦІ.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 25. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Пятниця, 23. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 23. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні".

Пятниця, 23. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні".

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії".

АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти".

АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях"

ВАНДА: „Легіон життя", „Життя без завтра".

ГРАЖИНА: „Проданий голос" — И. Шмідт.

КАСІНО: „Шукачі золота".

КОЛІСЕЙ: „Буря над Волгою" та ревія „Фукс шаліє".

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Схід сонця" та "Чібі" з відомою артисткою з Ф. Галь.

МУЗА: „Два гільтаї" (Фліп і Фляп).

ПАКС: „Деревляні хрести".

ПАЛЯС: „Азбука кохання".

ПАН: „Молодий ліс".

РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).

СВІТ: „Нана", „Серце волоцюги".

СОНЦЕ: „Людина - малпа", ревія „100 відсотків для вас".

СТИЛЕВЕ: „Дама з Мулен Руж" і ревія „Гумор і темпо".

УТІХА: „Кровавий напад" і ревія.

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Четвер, 23. травня 1935.

Відень (506,8) 14·00 Спів (Тіто Руфо, баритон), 17·30 Оп. арії (Ранцав, сопр.), 20·00 Концерт, **Братислава** (298,8) 19·35 „Італійка в Альжирі" оп. Росінія, **Кошиці** (259,1) 17·15 Циг. музика, 17·50 Для Закарпаття (**в муз. частині закарпат. нар. пісні**). **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. муз., 19·35 „Отельо" оп. Вердія, **Париж** (1648) 16·45 „Круки" песа Анрі Бекета, 21·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15 Популярні мельодії, 20·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 16·00 Музика давніх днів, 16·30 Скрипка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 18·15 Дівочий хор, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 16·00 Суч. музика, 19·00 Пісоньки, музика, 22·20 Оперетова музика, **Мінхен** (405,4) 10·15 Пісоньки, 16·10 Форт. ресітал, **Будапешт** (550,5) 19·35 Спів, 22·00 Циг. музика, **Міляно** (221,1) 11·30 Легка музика, 17·05 Вок. концерт, 20·50 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·05 Солісти, 20·50 „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта.

Пятниця, 24. травня 1935.

Відень (506,8) 15·40 Соната на віольончелю та форт., 17·15 Солісти (сп., муз.), 18·55 Опера, 22·10 Концерт, **Прага** (470,2) 16·55 Квартет, 20·15 Жін. хор. 21·10 Свято „Фідела" фільг. орх., **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·00 Вечір оперетов, **Білгород** (437,3) 13·15 Пісоньки, 18·00, 20·00 Концерт, **Берлін** (356,7) 16·00 Вес-сценки з музикою, 20·15 „Маріен Кантате" на 4 гол. соль., хор, орх., **Франкфурт** (251) 12·00, 13·15 Концерт, 15·15 Життя та кохання жінки — пісні Шумана до слів Шаміса, 16·00 Пісні Вайсмана (Рігнер, сопр.), 21·00 Форт. ресітал, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18·00 Спів (Джана Переа Лябія кольорат. сопр.), **Кельн** (455,9) 16·00 Камер. музика, **Ляйпціг** (382,2) 21·50 „Гарна мельничка" цикль пісень Шуберта (Віллі бас), **Мінхен** (405,4) 15·40 Танк. мельодії Бокерінія на 2 скр., альтівку, віольончелю, **Будапешт** (550,5) 12·05 Спів і скрипка, 13·30 Військ. орх., 18·15 Сальон. музика, 19·30 „Дон Хуан" оп. Моцарта, 22·50 Циг. музика, **Міляно** (221,1) 11·30, 13·05, 19·15 Легка музика, 20·50 Святочний концерт, **Рим** (420.8) 17·05 Концерт, 20·50 Нац. гимни, 22·30 Танк. музика.

Львівське радіо.

Четвер, 23. травня 1935.

6·30 Ранішня авд. 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Давні поети (рецитації та пісоньки), 12·30 Муз.-вок. концерт; у перерві ок. 13·00 Хвилинка для жінок, Полудн. денник, 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт, 14·00 Гр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Гр. пл., 16·30 Гутірка у фр. мові, 16·45 Гр. пл., 17·00 Репортаж, 17·15 Сонати (скр., форт.), 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Пісні в вик. Ол. Міхаловського, 18·15 Література та суспільна служба, 18·30 Листи від дітей, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Пісні в вик. Ів. Глядого (тенор) в супр. форт., 19·15 „Бертран Русель — адміністратор світа" (фейл. Ст. Кавина), 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·50 Акт. фейл., 20·00 Форт. ресітал, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 „Король Ст. Баторій", авд. К. Броньчика, 21·30 Музика, 22·00 Реклям. концерт, 22·15, 23·05 Гр. пл.

Пятниця, 24. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·00 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Концерт із гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Гр. пл., 13·30 М. Равель: Форт. тріо, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Гр. пл., 16·30 Листи від старших дітей, 16·45 Вечірний настрій з гр. пл., 17·00 Дискутуймо про материнський інстинкт, 17·40 Авд. для хорих, концерт, 18·10 Театр Уяви „Казимир Ягайлонець" Ст. Виспянського, 18·30 Рекламовий концерт, 18·45 Гр. пл., 19·15 Акт. гутірка, 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·35 Концерт мандоліністів, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Краєзнавча гутірка, 20·05 Муз. гутірка 20·14 Симф. концерт (спів, муз.); у перерві Веч. денник, Як працюємо. 22·30 Сучасна литовська поезія, 22·45 Відчит, 23·05 Сальон. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30—5·35 зол.

Нім. марка 1·86—1·88, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінги 25·75—26·00, австр. шілінги 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 30·00—32·00, ліри 42·00—44·00.

Золото: Долари 9·25—9·30, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·00—53·00, 4 проц. Зол. Б. Г. 43·00—44·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 46·00—48·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—55·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Долярівки 52·00 — 53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 22. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 22. V. ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	1·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Виділу Гр. кат. Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що передординаційні і передконкурсові іспити в місяці червні **відбудуться в середу 12. V. ц. р., а не 5. V. ц. р.** 1591

„З прогульки до Данії" — відчит др. Е. Храпливого відбудеться в пятницю, 24. травня 1935 в год. 5-ій попол. заходом Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок, вул. Мохнацького 12, на який запрошує членів і гостей. — Старшина. 1593

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Новочасна виробня парасолі і парасольок „ЛІОН", Львів, ул. Шайнохи 2. — приймає реперації, покриття, дешево. 1536 8—10

Наука писання на машинах, місячна оплата пять золотих. **Переписку і відбитки** — приймає Романська, Зиблікевича 5 1562 5—10

фортепіян короткий, крижовий у знаменитім стані продає Бартошевський, Пекарська 15. І. п. 1553 6—10

10.000 мужеських сорочок продає від зол. 2·26 Новочасна виробня **„Ренома",** Львів, Сонішна 9. 1510 12—22

Льокаль у партері до винайму в домі „Народньої Гостинниці" вул. ріг Костюшка і Сикстуської. 1584 3—3

Спеціяльна виробня ПІЖАМ, БОНЖУРОК, ДРЕССІНҐІВ, детайлічно по гуртових цінах. — **Руд - Стар,** Львів, Сербська 17. II. 1391 19—20

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 5—30

Тренчкоти імпреґновані жіночі, мужеські, дитячі, найдешевше джерело „Палюм", Гетьманська 22, побіч музею. 5—7

Зараз до винайму 2 покої з кухнею з повним комфортом при вул. Стромій 2 п. (бічній Жовківської). Відомість в канцелярії адв. др. Бабія, Львів, Сапіги 65.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПОДЯКА.

Волею Всевишнього відійшов на вічний спочинок бл. п. **о. Іван Степанів** парох Заболотець, пов. Броди.

Похорони відбулися 9. травня ц. р. при величезному здвизі народу.

Прибита смутком рідня Покійного складає оцією дорогою щиру подяку всім громадянам, що взяли участь у похоронах та всім, що виявили своє співчуття з приводу невіджалованої втрати. Зокрема щиро дякуємо всеч. о. дек. А. Левицькому і о. заст. дек. Е. Давидовичові, за провід у похоронах, усім всеч. Отцям олеського і брідського деканатів; о. сов. Кіналеві, о. Фенчинському, о. Татаринському, о. Книшеві, о. Лесюкові, о. Гавриляковi, а особливо о. Цебровському, о. В. Давидовичеві, о. В. Пришлякові і п. Ф. Кожанові за прегарні прощальні слова над домовиною Покійного. Рівнож щире спасибіг п. п. Федишинам, Білякам, Фенчинським, Лесюкам, о. Кіналеві і о. Книшові, що відвідували Покійного в часі недуги і віддали останню прислугу при похоронах. Церковному Брацтву, старшим парохіянам і молоді, церковному хорові, п. директорці школи за участь у похоронах з дітьми, дир. Заяцеві, п. Чердарчукові з Бродів, п. проф. Ір. Лежогубській, п. Утинчуківній, о. дир. В. Лициняковi, Ігуменатові С. С. Василіянок, Батьківському Кружкові членам Учительського Збору і молоді гімназії С. С. Василіянок у Львові за вияви пошани до Покійного і всім тим друзям і знайомим, що висловили своє співчуття рідні Покійного.

Дружина, донька, зять і внук.

ПЯНІНА першорядні по знижених цінах на догідних умовинах. Купно продажа. Заміна уживаних інструментів

Новацкий, Пілсудського 17.

698 47—55

Виробня музичних інструментів

Фр. Невчик

Львів, вул. Городецька ч. 2 Б. — Телефон 225-76

поручає всілякі музичні інструменти, приладдя і виконує направи по конкуренційних цінах.

Цінники на бажання. 41/91 1—26